

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Sebastiani Henrici Penzingeri, Consistorialis
Passaviensis, Decani, & Parochi in Trauttmanstorff ad
Laitam Bonus Ordo Triplicis Formatae Concionis Moralis In
Omnia Festa Sanctorum In Amplissima ...**

Penzinger, Sebastian Heinrich

Solisbaci, 1698

Concio Prima. Textus: Video caelos apertos, & Jesum stantem. Actorum.
c.7. Thema: Proemium sequens, animat in arduis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51763](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51763)

PRO FESTO S. STEPHANI.

CONCIO PRIMA.

Video caelos apertos, & Jesum stantem, Actorum Textus.
cap. 7.

Præmium sequens, animat in arduis, con- Thema.
fortat in adversis, & ærumnis.

Sanctus Levita Stephanus dum traheretur ad suppli- Exordium.
cium, jam jam imbre lapidum obruendus, non est pu-
sillanimis, sed consolatissimus imbrem lapidum excipit,
adedo ut de eo canat Ecclesia: *Lapides torrentis illi
dulces fuerunt.* Quid dulcoravit lapides? quid S. Ste-
phanum mediis in angustiis confortat, consolatur? dicit causalem
motivam invictus Levita: *Ecce video caelum apertum*, præmium
iutuitus est, & hoc confortavit, solabatur constantem, intrep-
idum, patientissimum fecit. Benè scripsit Marcus Seneca Epito.
Controv. lib. 5. Controv. 1. *Spes est ultimum adversarum rerum
solatium*: sic videmus intrepidè pugnare militem, mille vulneri-
bus corpus, & vitam extremis exponere periculis: interrogas
quare? respondeo propter spem promotionis, & spoliiorum. Ex-
perimur colonum, rusticum, vinitorem portare cum patientia
pondus diei & æstus, ob præmium fructuum, messis, vindemiæ,
&c. Te nunc alloquor O Christiane! *Militia est vita hominis*,
inquit Job. c. 7. ad labores, miseras nati sumus: *in sudore vultus
vesceris pane tuo*, Genes. cap. 3. in his quotidianis miseriis, ut
cum S. Stephano consolatus, confortatus vivas, & perseveres, cœ-
lum aspice, præmium, mercedem considera, & te miserum mirè
confortabit, consolabitur: fortem, indefessum, invictum reddet.
Audiatur Scriptura: *Non verearis usque ad mortem justificari, quo-
niam* Textu S.
Script.

Scriptores & *nam merces Dei manet in aeternum*, prædicat Salomon Eccles. c. 18. & iterum cap. 36. *Da mercedem sustinentibus te, ut Prophetæ tui fideles inventiantur.* Scriptores audiantur & Patres: *Honor alit artes, suadet inaccessa tentare, & pericula honestè spernere:*

Emanuel de Naxera. perorat Emanuel de Naxera Commentario in Judices cap. 8. v. 1. §. 9. *Mutuat præsens calamitas à futura felicitate saporem, & jucundum est ad mercedis intuitum, discrimini se objicere: proposito enim præmio omnia fortiter sustinentur.* Ita habet Ildephonsus de Padilla in Habacuc Annotat. 12. cap. 3. discursu 8. *Nutriunt præmiorum exempla virtutes, nec quisquam est, qui non ad morum summam nitatur ascendere, quando irremuneratum non relinquitur,*

Theodoretus. *quod conscientia teste laudatur.* Ita Theodoretus apud Cassiodorum 2. Var. 16. Perpulchrè scribit S. Basiliius homilia de Barlaam: *Pericula non respicit Martyr, coronas aspicit; plagas non horret, sed præmia numerat; non videt lictores infernè flagellantes, sed Angelos letis omnibus acclamantes imaginatur, non spectat ad temporalia pericula, sed ad præmiorum aeternitatem.* Concludit S. Hieronymus ad Demetriadem. *Omne opus leve fieri solet, cum ejus præcium cogitatur, & spes præmii solatium est laboris, ut Dei implorata ope Conceptibus deducam.*

CONCEPTUS I.

David in Psalmis suis sæpius hunc adscribit titulum: *In finem.* Cur rectè adnectit titulum *in finem*; & non potius titulum talem: *In initio, in principio?* Finem considerare nos David hortatur; cur finem? explico me praxi morali: Vadit quis rusticus ad messem, demetere segetes, alius in vineam, eam fodere, & excolere, messor initium longi Agri intuendo, Vinitor initium amplæ vineæ; Secactor lignorum, initium spatii lignorum videndo, concutitur animo, repetitis suspirat vicibus, videbis ergo angustiatum mercenarium, erecto vultu finem Agri, finem Sylvæ, finem Vineæ fixis oculis lustrare, & intueri; quæris cur tam attentè, ac fixè sæpius finem, terminum aspiciat laboriosus colonus; Respondebit, ad animi solamen, ad mentis levamen, intuendo enim finem agri, finem vineæ, crescit spes, brevi mercedem, præmium se sumpturum, requiem,

quem, ac refectionem se accepturum: Verba Davidis, *in finem*, textus Græcus legit: *in victoriam*: Finis, mi Christiane, virtutis tuæ, abstinentiæ, sobrietatis, castitatis, patientiæ in adversis, humilitatis in prosperis, est certa victoria, corona, merces, præmium, requies, retributio; hunc finem, victoriam, coronam, præmium, &c. toties in Psalmis suis hortatur David intueri, meditari, & mirum solamen animi, levamen mentis, robur, constantia, patientia inde excrescet; patato animo, hilari mente mundi adversa, & hominum injurias, ac tyrannides perferendi. Testes toti invicti martyres, de quibus S. Basiliius homilia ad Barlaam: *Pericula non respicit Martyr, coronas aspicit; plagas non horret, sed præmia numerat, &c.* ut supra in exordio.

CONCEPTUS II.

Infelix Epulo mediis in flammis inferni obsecrat Abrahamum: *Mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti sui in aquam, & refrigeret linguam meam*, Luc. 16. mirandum, quod infelix hic, non plenum scyphum, sed unam tantum guttulam petat? quid per hanc guttam intelligendum est? dicit intelligentiam S. Gregorius Nyssenus discursu de resurrectione animæ; nempe per unam guttam minimum quid cœlestis gloriæ, mercedis, præmii, & dulcedinis, divitem Epulonem anhelasse; quasi certus, daretur ei spes obtinere & guttam unam cœlestis præmii, &c. & inexplicabiles inferni cruciatus ei dulces redderet: si nunc minima spes præmii cœlestis, & damnatum redderet in inferni tormentis consolatum; quomodo spes præmii, mercedis, gloriæ æternæ, quam repromisit DEUS omnibus diligentibus se, non consolabitur hominem viatorem mediis in miseriis, & tribulationibus hujus mundi, Psalmista attestante in æternitate felici non una gutta gloriæ, sed torrente felicitatum saturandos. *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ, & torrente voluptatis tuæ potabunt eos*, Psal. 35. Desuper dulciter scribit S. Augustinus in soliloquiis cap. 32. *Tua dulcedo Stephano lapides torrentis dulcoravit: Beato Laurentio craticulam dulcem fecit: Pro hac emenda Bartholomæus pellem dedit: Hanc verò ut gustavit Petrus, omnium inferiorum oblitus, clamavit quasi ebrius, dicens: Domine, bonum est hic nos esse!*

CON-

CONCEPTUS III.

Filii Israel Psalmo 136. canunt, & fatentur: *Super flumina Babylonis sedimus.* Sedere juxta fluvios in viridi gramine, usus habet, & per jucundum est; ast super fluxas fluvii alicujus undas sedere, vix practicabile, imò impossibile videtur: quid ergo mysterii indicare voluit David, dicendo: Filios Israël super flumina Babylonis sedisse? quid per flumen, & quid per li sedere intelligendum? Nyssenius per flumen intelligit mundi inconstantiam, & graves mundi misérias, ac onera; sedere, communi adagio, est, contentum vivere: bene fedet; id est: consolatus, contentus vivit. Quod ergo David dicat, filios Israël super flumina sedisse, indicare voluit, in mundi miseris, servitute Babylonica, consolatos vixisse, æquo animo tribulationes à gentilibus tollerasse. Quæstio nunc est, quid Judæos in summa rerum mutatione: servitute tyrannica, consolabatur? Dicunt ipsimet in contextu Psalmi citati: *Super flumina Babylonis sedimus; dum recordaremur tui Sion.* Sion, idem quod cœli Patria, æternæ felicitatis gaudia. Perpulchrè ad scopum Cassianus Abbas in citatum Psalmum: *Nimis dulcis est recordatio Patrie, quæ in hostili terra probatur: nam quando hæc amara sentitur, tanto fit illa suavior.* Indicavit hoc ter optimus DEUS Ezechieli.

CONCEPTUS IV.

Durissima quæque perpeffi sunt Israelitæ, misertus eorum Ezechiel Deum precatur, consolari afflictos dignaretur; ecce tibi ocius rapitur Ezechiel in montem altum: Cœlum instar elegantissimæ Urbis, cujus pavementum auro stratum, portæ gemmis exornatæ erant, videndum Ezechieli exhibetur, hoc imperio adjecto: *Ostende domui Israel domum, & visionem illius, & dispositionem ejus.* Ezech. cap. 43. & quid inde eveniet, si Propheta Israël populo cœli elegantiam, gaudiorum abundantiam descripserit? eveniet mira cordis consolatio, quâ perfusi, durissima quæque pacatè patientur: *Et ipsi sustinebunt tormentum suum.* Consolatissimè Augustinus in Psal. 39. *Si vis sustinere laborem, attende mercedem, nam operarius in via deficeret, nisi attenderet, quid accepturus esset:* & S. Chrysostomus in Psal. 21. *Nihil eorum, quæ gravia sunt, grave aliquid existimat, qui cœlestia recogitat.* Testis natu minimus Machabæorum Martyrum.

CON.

CONCEPTUS V.

Viderat natus junior Machabæus: sex fratres suos crudeli morte interimi; non terretur; Antiochus Rex ipsèmet suavissimis verbis, & thesauros, & honores promittit, non movetur, ad unquam à Patriis legibus discedere, constantissimè impavidè ferro collum, corpus totum tormentis, heroica hac voce offert: *Quem sustinetis? non obedio præcepto Regis, sed præcepto legis, quæ data est nobis per Moysen.* 2. Machab. 7. Quare ego, quid puerum inermem, tam generosum constantem fecit, ut tormenta non horrens, mortem minimè expavescens, intrepidè membra sua torquenda carnifici tradiderit? fecit vivida cœlestis Patriæ recordatio, ut patet ex hortatoriis Matris: *Peto nate, ut aspicias ad cœlum, & ita fiet, ut non timeas carnificem istum.* Secutus piam Matris doctrinam, cœlum aspexit, cœlestia cogitavit, & horrida Tyranni tormenta non timuit, non expavit; sed ut candidus cygnus, hilari voce; canendo, inter tempestuosos adverlitatum, ac cruciatuum ventos, suaviter expiravit. Verissimè Sanctus Chrysostomus: *Nihil eorum, quæ gravia sunt, grave aliquid existimat, qui cœlestia recogitat.*

CONCEPTUS VI.

De Josepho ab Arimathia testatur Joannes cap. 19. *Erat discipulus JESU, occultus autem propter metum Judæorum.* Marcus cap. 15, inquit: *Joseph ab Arimathia nobilis decurio, audacter introivit ad Pilatum, & petiit corpus JESU:* Quid fecit, quod omnis Judæorum Tyrannis ac persecutio, non curetur, non horreatur amplius à Josepho, qui olim occultus, nunc apertus discipulus Christi, in arenam prodeat, & bona mundi perdere, & vitam prodigere? causalem subnectit S. Evangelista Marcus: *Et ipse erat expectans Regnum DEI.* Eleganter desuper S. Hieronymus: *Certè nullus labor est durus, quo gloria eternitatis acquiritur.*

CONCEPTUS VII.

In gloriosa transfiguratione narrat Matthæus Evang. Christi vestes candorem niveum induisse: *Vestimenta autem ejus facta sunt*
K
alba

alba sicut nix: juxta mentem S. Chrylostomi, Hilarii, Futhini facta est hæc Christi Transfiguratio ad solatium Apostolorum, ut memores ejusdem visæ gloriæ, intrepide cruces & tormenta carnicum sustinerent: conformiter verbis S. Pauli ad Hebr. cap. 6. *Fortissimum solatium habemus, quo confugimus ad tenendam propositam spem, quam sicut anchoram habemus anime tue am, ac firmam, & incedentem usque ad interiora velaminis*: admitto lubens mentem, & intelligentiam Patrum, unum est cuius miror, cur vestimenta Christi facta sint sicut nix alba; cur recte frigida nivis fit mentio, & comparatio? cum & flos arborum; narcissus & lilium, candorem præferant eximium? Non flori, narcissi aut lilio, sed Nivi candidæ in transfiguratione vestis Christi similis facta est; indubiè hanc ob rationem: nix ad solis radios liquefcit, deperditur: ita ad radios solis, æternæ gloriæ considerationem, omnis nix, & frigus temporalium miseriarum, & tribulationum e corde fidelis Christiani deperditur, evanescit, ut cuncta adversa, sapida; imò ipsa horribilis mors placida, ac suavis fiat: Testem produco ipsum Christum Salvatorem nostrum; ac magnum mundi Apostolum S. Paulum.

CONCEPTUS VIII.

Venerant ad Philippum Gentiles supplici hæc: *Domine volumus Jesum videre*: Philippus dicit Andree: ambo verò dixerunt Jesu: intellecto hoc nuncio quod gentes veniant suavissimum Jesum videre, inquit Christus: *Nunc anima mea turbata est*: Turbari, pati est: quod gentes veniant Jesum videre; Jesus non turbari; tristari, angari, aut pati, sed lætari, & gaudere ansam habet; cur ergo turbatur; quasi pati aspirat, mori desiderat? advertit doctissimus Cardinalis Toletus, inde quod gentes jam jam in Christum credituræ advenerant, gloriæ cælestis fructus Christo crevisse; hos ergo suavissimos fructus gloriæ Christus prægustans; in verba aspirantia prorupit: *Nunc anima mea turbata est* citius, ante præfinitum tempus, crucem & mortem exoptans sustinere: conformiter Verbis magni Pauli ad Hebræos cap. 12. *Proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta.*

CON.

CONCEPTUS IX.

S. Paulus 2. ad Corinth. cap. 1. & cap. 11. miseras & tribulationes, quas peressus est, magnas & supra modum fuisse dicit. *Non enim volumus vos ignorare fratres de Tribulatione nostra, quae facta est in Asia, quoniam supra modum gravati sumus, super virtutem, ita ut taderet nos etiam vivere.* Et iterum cap. 11. *in laboribus plurimis in carceribus abundantius, & supra modum.* &c. Dicit nunc S. Paulus 2. ad Cor. cap. 4. *Id enim quod in presenti est momentaneum, & leve, tribulationis nostrae:* notare libeat: quod superius dicit Paulus, *grave, supra modum;* nunc dicit *momentaneum, & leve*, quid quæso momentaneum, leve, & exiguum fecit? Subdit immediatè Sanctus: *Non contemplantibus nobis quae videntur; sed ea, quae non videntur.* Cœli gaudia imaginatus est sibi S. Paulus, hæc intuita Oculo mentis: omnia gravia fecit levia; & momentanea. Probatum cum ergo sit præmium sequens mirè, animare, solari in adversis, hinc

Hortor cum S. Cypriano libro de mortalitate: *Nostram Patriam Epilogus. Paradisum computamus: Quid non properamus, ac currimus, ut Patriam nostram videre possimus? illic Martyrum innumerabilis populus ob certaminis & passionis victoriam coronatus; ad hæc fratres charissimi avida cupiditate properemus, ut cum his citò esse, & citò ad Christum venire contingat, optemus.*

Amen.

K 2

IN